

№ 28. ст. 232.

6. Про внесення зміни до Положення про врегулювання діяльності трансплант-координаторів: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 27.03.2022 № 532. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0373-22#Text>.

УДК 347.9(043.2)

Кушнір Я.Р., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Белуга Ю.М., старший викладач

ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ СТАТУС ІНШИХ УЧАСНИКІВ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Суб'єктами цивільних процесуальних відносин, окрім осіб, які беруть участь у справі, є інші учасники цивільного процесу. Вказана категорія осіб, як і інші суб'єкти цивільних процесуальних відносин, відіграють важливу роль у відправленні правосуддя в цивільних справах та забезпеченні виконання завдань цивільного судочинства.

Аналізуючи норми законодавства, можна прийти до наступного розподілення суб'єктів цивільних процесуальних правовідносин: як основний суб'єкт - суд, особи, що беруть участь у справі та інші учасники цивільного процесу.

При цьому, слід погодитись з Є.О. Харитоновим, що особи, які беруть участь у справі, – це суб'єкти, які мають заінтересованість в предметі процесу, а інші учасники цивільного процесу – це суб'єкти, які надають суду та особам, які беруть участь у справі, організаційну, інформаційну та іншу допомогу [1].

У статті 65 Цивільного процесуального кодексу України визначено перелік осіб, які вважаються іншими учасниками цивільного процесу – це помічник судді, секретар судового засідання, судовий розпорядник, свідок, експерт, експерт з питань права, перекладач, спеціаліст [2].

Основна мета участі цих осіб у судовому розгляді цивільної справи полягає у тому, щоб сприяти організації та проведенню судового процесу. Вони допомагають забезпечити, щоб судовий процес пройшов ефективно та справедливо, а також дозволяють всебічно та повністю виявити всі обставини справи. Крім того, ці особи допомагають учасникам справи в реалізації їхніх прав та обов'язків під час судового процесу.

Також багато науковців наголошують на невичерпності цього переліку. Наприклад, В. Кравчук та О. Угриновська, коментуючи відповідні норми ЦПК України, вказують, що до складу інших учасників процесу треба також віднести і таких суб'єктів як педагоги та лікарі [3,

с. 156]. Таку позицію науковців варто визнати слушною, оскільки на практиці участь таких суб'єктів як педагоги, психологи, лікарі є потрібною. До прикладу, у разі участі у цивільному судочинстві малолітніх або неповнолітніх осіб, допиту неповнолітніх чи малолітніх свідків (ст. 232 ЦПК України).

Крім того, С.С. Бичкова та Ю.В. Білоусов поділяють осіб, які є іншими учасниками цивільного процесу, на тих, участь яких обов'язкова, і тих, які залучаються до розгляду цивільної справи за потреби. Зокрема науковці наголошують на тому, що секретар судового засідання і судовий розпорядник – обов'язкові учасники розгляду будь-якої цивільної справи. Вони працюють у суді та їх участь у цивільному процесі є виконанням службових (функціональних) обов'язків. Водночас участь осіб, які сприяють розгляду і вирішенню справи по суті, на відміну від секретаря судового засідання і судового розпорядника, має факультативний характер. Такі особи залучаються судом до цивільного судочинства залежно від обставин конкретної цивільної справи [4; 5].

Такий поділ інших учасників цивільного процесу є дуже умовним, хоча загалом думка науковців слушна. Водночас, попри короткий аналіз законодавчого переліку осіб, які є іншими учасниками цивільного процесу, нам потрібно також з'ясувати їх поняття та ознаки.

Свідком є особа, якій можуть бути відомі обставини, що стосуються справи. Тобто основною ознакою свідка є володіння інформацією.

Спеціаліст є відносно новим суб'єктом, статус якого вперше було закріплено у ЦПК України 2004 року. Наразі, згідно ч. 1 ст. 74 ЦПК України, спеціалістом є особа із спеціальними знаннями і навичками для надання консультацій під час вчинення процесуальних дій.

Статус перекладача закріплено у ч. 1 ст. 75 ЦПК України і визначено, що перекладач – це особа із вільним володінням мови, якою здійснюється цивільний процес та іншої мови, яка необхідна для перекладу. Також, у категорію «перекладач» відносяться особи, які мають вільні навички спілкування з глухими, німими і глухоніми.

Ще одним важливим учасником процесу є експерт. Його статус закріплено у ч. 1 ст. 72 ЦПК України. Експертом визначається особа, уповноважена на дослідження об'єктів, явищ і процесів із аналізом інформації, яку вони несуть та подальшим наданням висновків, які мають значення для справи.

Новелою для ЦПК України є запровадження статусу експерта з питань права у ст. 73 ЦПК України. Експертом з питань права є особа, яка має науковий ступінь та є визнаною фахівцем у галузі права. У ст. 73 ЦПК відсутнє чітке закріплення компетенції цього учасника, але вказано, що експерт з питань права зобов'язаний відповідати на поставлені судом питання та надавати роз'яснення [2].

Крім перерахованих учасників, є також особи, які сприяють

організації здійснення правосуддя, тобто здійснюють організаційно-технічне забезпечення. Мова йде про секретаря судового засідання, судового розпорядника, помічника судді. Законодавець не дає чіткого визначення цих термінів, але звернувшись до науковців можна проаналізувати їх дефініції.

В.М. Кравчук та О.І. Угриновська визначають секретаря судового засідання як працівника суду, функцією якого є організація судового процесу [3]. Судовим розпорядником визначається особа, яка здійснює технічну роботу, вирішує різні питання, забезпечує порядок під час засідання, забезпечує його зручність. Помічником судді є особа, яка забезпечує підготовку та організаційне забезпечення судового процесу.

Таким чином, інші учасники цивільного процесу відіграють важливу роль у ході цивільного судочинства, але при цьому законодавством не визначено чіткий правовий статус для кожного із них. Крім того, перелік цих осіб не є вичерпним, що призводить до суперечок щодо деяких категорій осіб, яких можна віднести до інших учасників.

Література

1. Харитонов Є.О. Цивільний процес України: навчальний посібник. Київ: Істина, 2012. 472 с.
2. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 бер. 2004 р. в редакції від 03.10.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>.
3. Кравчук В., Угриновська О. Науково-практичний коментар до Цивільного процесуального кодексу України. Харків: Фактор 2010., 800 с.
4. Цивільний процес: навч. посіб. / А.В. Андрушко, Ю.В. Білоусов, Р.О. Стефанчук та ін.; за ред. Ю.В. Білоусова. Київ: Прецедент, 2005. С. 78.
5. Цивільне процесуальне право України: навч. посіб. / за заг. ред. С.С. Бичкової. Київ: Атіка, 2006. С. 76.

УДК 349.22(043.2)

Матвієва Д.А., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Дибань М.П., к.ю.н.

ТРУДОВІ СПОРИ, ЩО ВИНИКАЮТЬ У З'ЯЗКУ З ПЕРЕВЕДЕННЯМ ПРАЦІВНИКІВ НА ДИСТАНЦІЙНУ РОБОТУ

Переведення працівників на дистанційну роботу стало поширеною практикою після пандемії COVID-19, а на сьогоднішній день це актуально у зв'язку із початком вторгнення російських військ 24 лютого 2022 року на територію України. Це призвело до виникнення нових проблем у сфері трудового права, зокрема до збільшення кількості трудових спорів,